

ANNA WINIARCZYK-RAŻNIAK

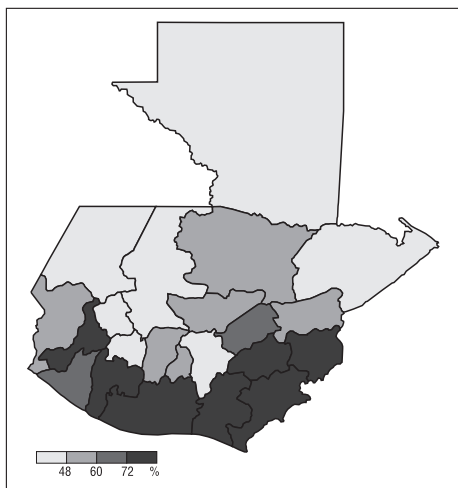
ROLNICTWO GWATEMALI

Zarys treści: Celem artykułu jest przedstawienie zróżnicowania produkcji rolnej na terenie Gwatemali. W opracowaniu przedstawiono strukturę gospodarstw rolnych, przestrzenne rozmieszczenie najważniejszych upraw (kukurydzy, kawy, trzciny cukrowej i bananów) oraz hodowli. Głównym problemem gwatemalskiego rolnictwa jest nastawienie na tradycyjną produkcję kukurydzy i fasoli (prowadzoną głównie przez Majów) oraz bardzo duża dysproporcja pod względem własności ziemi. Rozwiązaniem tego problemu może być przestawienie rolników na produkcję nietradycyjnych upraw, bardziej dochodowych i niewymagających dużego areалу.

Słowa kluczowe: Gwatemala, rolnictwo, Majowie

Warunki rozwoju rolnictwa w Gwatemali

Gwatemala – jedno z państw Ameryki Środkowej – położona jest na półkuli północnej. Sąsiaduje z Meksykiem, Belize, Hondurasem i Salwadorem. Pod względem fizycznogeograficznym na terenie kraju wyróżnić można trzy główne regiony: tereny górskie (dominują na obszarze Gwatemali), region nadpacyficzny oraz Petén (Blouet, Blouet 1997). Nizina Petén zajmuje około 1/3 obszaru Gwatemali i porośnięta jest gęstym lasem tropikalnym. Największa część kraju położona jest na obszarze Kordyliery Meksykańskiej (Sierra Madre), w południowej części jest to łańcuch pochodzenia wulkanicznego (*Ameryka Północna* 1996, *Ameryka Północna i Środkowa* 2005). W Gwatemali panuje klimat tropikalny: gorący i wilgotny na nizinach oraz chłodny na obszarach górskich. Pod względem warunków wilgotnościowych dla upraw rolnych na terenie centralnej części kraju przez cały rok panuje klimat nadmiernie wilgotny, a na terenach wybrzeży przez większą część roku jest zbyt wilgotno (*Ameryka Północna* 1998). W związku z tym w ciągu roku występują dwa sezony upraw, wynikają one ze stosunków wilgotnościowych: pierwszy trwa od kwietnia do maja, ze zbiorami w sierpniu lub wrześniu, a drugi od sierpnia do listopada,

Ryc. 1. Udział gospodarstw rolnych w powierzchni departamentów

Fig. 1. Share of farms in department area

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Encuesta Nacional...*, 2007.

kraju posiada niemalże 70% ziemi uprawnej. Ma to swoje początki w kolonialnej historii kraju, kiedy to tereny przejęte od Indian nadawano kolonizatorom. Były to równocześnie tereny najlepsze dla działalności rolniczej (Viscidi 2004). Po uzyskaniu przez Gwatemalę niepodległości (1821 r.) zamożni, przeważnie biali właściciele plantacji (tzw. *ladino* – potomkowie hiszpańskich kolonizatorów, w tym również metysi) zaczęli przejmować coraz to większą kontrolę nad własnością ziemi oraz zasobami siły roboczej. W tym czasie najważniejszym produktem eksportowym Gwatemali stała się kawa. Z tego też powodu, w wyniku działalności wielkich właścicieli plantacji, wielu drobnych farmerów zmuszono do przeniesienia się na wybrzeże i opuszczenia terenów górskich, korzystnych dla uprawy krzewów kawowych.

Gwatemala była jednym z pierwszych krajów latynoskich, w którym wprowadzono reformę agrarną. Pierwsza, w latach 1952–1954 objęła 33% ludności i 34% powierzchni gospodarstw rolnych. Drugą reformę przeprowadzono w roku 1954 i realizowana była do roku 1969; objęła ona kolejne 3% ludności rolniczej i 5% powierzchni gospodarstw rolnych (Bonasewicz, Skoczek 1985; Clawson 2000). Początkowo reformy powstrzymały rosnącą koncentrację ziemi w rękach wielkich plantatorów, jednak niekorzystnie odbiły się na wielkich plantacjach, kontrolowanych przez firmy amerykańskie. Niedługo po wprowadzeniu drugiej reformy, pod pozorem walki z komunizmem, anulowano większość dokonanych uprzednio wywłaszczeń, przywracając tereny poprzednim właścicielom. W kolejnych dekadach wybuchła wojna domowa, zaś najlepsze tereny uprawne znalazły

ze zbiorami w okresie listopad–marzec. W obszarach górskich, gdzie temperatura jest niższa, występuje tylko jeden sezon – od lutego/marca do listopada/grudnia (*Guatemala: Market Profile...* 2005).

Około 60% obszaru kraju znajduje się w gospodarstwach rolnych, z czego największy odsetek zanotowano w departamencie Santa Rosa (aż 97%), Jutiapa Chiquimula (odpowiednio 88 i 85% powierzchni departamentu). Najmniejszą część gospodarstwa rolne stanowią w departamentach: Quiché, Petén, Izabal i Huehuetenango (poniżej 40% powierzchni). Generalnie, najwyższym odsetkiem powierzchni gospodarstw rolnych w stosunku do powierzchni całego departamentu cechują się obszary w południowej części kraju, zaś najniższym – w części północnej (porośniętej lasami tropikalnymi, ryc. 1).

Cechą charakterystyczną rolnictwa Gwatemali jest bardzo wysoki poziom koncentracji ziemi. Około 2% ludności

się w rękach wojskowych oraz bogatych plantatorów, blisko związanych z wojskowym rządem. W 1996 r. zawarto pakt pokojowy, a jednym z głównych jego warunków był problem własności ziemi. W założeniach paktu rząd został zobowiązany do zaangażowania się w sprawę rozwoju terenów wiejskich. Położono też nacisk na zapewnienie ziemi ubogim rolnikom, w szczególności pochodzenia indiańskiego (Viscidi 2004). W efekcie około 40% ekonomicznie aktywnej ludności wiejskiej nie posiada własnej ziemi uprawnej (*Guatemala: Market Profile...* 2005). Największa liczba najmniejszych pod względem powierzchni gospodarstw rolnych (*micro fincas* – poniżej 0,7 ha, i *fincas subfamiliares* – od 0,7 do 7 ha) znajduje się w centralnej i zachodniej części kraju (*Perfil Ambiental...* 2004).

Produkcja żywności w ostatnich kilku latach (od 1999 r.) utrzymuje się na podobnym poziomie (tab. 1), zmniejszeniu ulega natomiast produkcja żywności w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Rolnictwo w Gwatemali stanowi podstawę gospodarki kraju, jest to też ważna część eksportu – prawie połowa wartości całego eksportu to towary rolne, spośród których największe i systematycznie rosnące w ostatnim okresie znaczenie odgrywa kawa (1/4 wartości eksportu produktów rolnych). W ostatnich latach nie zmienia się udział bananów w eksporcie produktów rolnych, utrzymując się na poziomie około 16%. Spada natomiast znaczenie trzciny cukrowej – eksport cukru w okresie od 2002 do 2004 r. zmniejszył się z 18 do 13% wartości eksportu towarów rolnych (tab. 1).

Tab. 1. Wybrane dane dotyczące produkcji żywności i handlu zagranicznego towarami rolnymi.

Table 1. Selected data about food production and agricultural trade

Wyszczególnienie	2002	2003	2004
Produkcja żywności (1999–2001=100)	106	106	104
Produkcja żywności na 1 mieszkańca (1999–2001=100)	101	98	94
Eksport ogółem (mln USD)	2 232	2 489	2 938
Eksport produktów rolnych (mln USD)	1 254,6	1 306,9	1416,6
w tym:			
kawa (%)	20,9	22,9	23,2
banany (%)	17,3	16,1	16,2
cukier (%)	18,1	16,2	13,3

Źródło: *Food and Agriculture Indicators...* 2006.

Gospodarstwa rolne i zatrudnienie w rolnictwie

W XX w. liczba gospodarstw rolnych – tzw. *finca* – systematycznie rosła. W 1950 r. było ich 348,5 tys., zaś spis rolny w 2003 r. wykazał istnienie prawie 831 tys. gospodarstw rolnych (tab. 2). Równocześnie powierzchnia łączna w tych gospodarstwach ulegała wahanom, maksymalną wartość osiągając w 1979 r. (tab. 2). Z kolei obserwuje się stały spadek średniej powierzchni gospodarstwa rolnego – z ponad 10 ha w 1950 r. do 4,5 ha w 2003 r. (tab. 2).

W całym kraju około 45% powierzchni gospodarstw przeznaczonych jest pod uprawy, których największy odsetek charakteryzuje departamenty Sololá i Sacatepéquez

Tab. 2. Wybrane dane dotyczące gospodarstw rolnych w Gwatemali

Table 2. Selected data about farmland in Guatemala

Wyszczególnienie	Spis rolny			
	1950	1964	1979	2003
Liczba gospodarstw rolnych	348 687	417 344	513 623	830 684
Powierzchnia w gospodarstwach rolnych (ha)	3 724 000	3 451 000	4 116 000	3 724 000
Średnia powierzchnia w gospodarstwach rolnych (ha)	10,67	8,27	8,01	4,48

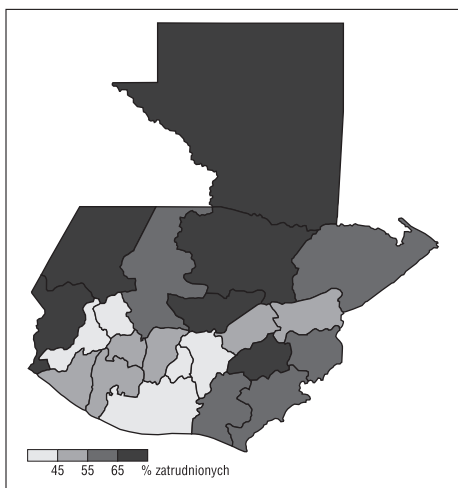
Źródło: opracowanie własne na podstawie spisów rolnych w 1950, 1964, 1979 i 2003 r.

(ponad 90% powierzchni gospodarstw). Najniższą wartość zanotowano w departamentach zabal i El Progreso (poniżej 20%; tab. 3). Na drugim miejscu pod względem powierzchni znalazły się pastwiska (34% powierzchni gospodarstw rolnych w kraju). Ta forma użytkowania ziemi najpopularniejsza jest w departamencie Izabal (ponad 70% powierzchni w gospodarstwach rolnych), a także w Retalhuleu i Petén (ponad 50%), zaś najniższy

odsetek zanotowano w departamentach Sacatepéquez, Sololá i Totonicapán (poniżej 1%; tab. 3). Lasy w gwatemalskich gospodarstwach rolnych stanowią prawie 16% ich powierzchni, największy odsetek występuje w El Progreso (70% powierzchni gospodarstw rolnych), zaś najmniejszy w departamencie Izabal (niecałe 3%; tab. 3).

W 2003 r. około 42% ogółu pracujących stanowią zatrudnieni w rolnictwie, leśnictwie, myślistwie i rybołówstwie. Ten wskaźnik wykazuje dosyć dużą rozpiętość przestrzenną – minimalną wartość osiągnął stołeczny departament Guatemala (7,3%), natomiast najwyższą wartość zanotowano w departamencie Huehuetenango – aż 71,5% ogółu pracujących. Generalnie, najniższym odsetkiem zatrudnionych w tym dziale charakteryzują się departamenty położone w centralnej i południowej części kraju (ryc. 2).

W ankiecie przeprowadzanej corocznie od 2005 r. we wszystkich gospodarstwach rolnych w Gwatemali, wyróżniona została kategoria producenta – jako osoby odpowiedzialnej za gospodarstwo i pro-

Ryc. 2. Odsetek zatrudnionych w rolnictwie, leśnictwie, myślistwie i rybołówstwie w ogóle pracujących w 2003 r.

Fig. 2. Share of employees in the agricultural, forestry, hunting and fishing in 2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie XI Censo de Población y VI Censo de Habitación, Instituto Nacional de Estadística, Guatemala.

Tab. 3. Powierzchnia gospodarstw rolnych i formy użytkowania ziemi w 2007 r.

Table 3. The farmland area and land use in 2007

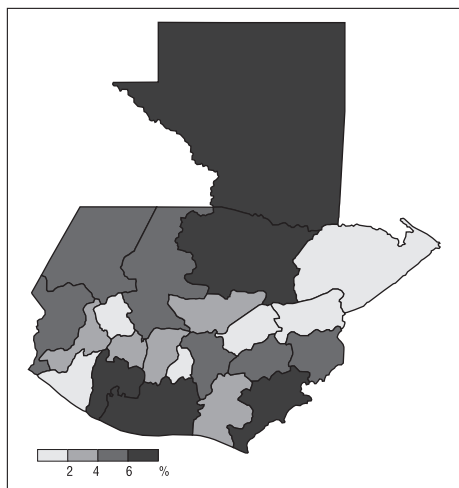
Departamenty	Powierzchnia w gospodarstwach rolnych (ha)	W tym:			
		uprawy (%)	pastwiska (%)	lasy (%)	inne (%)
Guatemala	101 025	48,67	30,77	16,93	3,63
El Progreso	131 458	19,26	7,18	70,25	3,31
Sacatepéquez	23 923	91,44	0,52	5,23	2,81
Chimaltenango	118 640	75,80	5,68	11,66	6,86
Escuintla	346 954	68,07	17,34	8,90	5,70
Santa Rosa	287 742	45,00	46,20	4,30	4,50
Sololá	50 685	92,77	0,62	3,12	3,49
Totonicapán	46 656	54,68	0,96	36,03	8,33
Quetzaltenango	142 377	61,35	22,89	9,45	6,32
Suchitepéquez	188 302	76,22	15,41	6,14	2,23
Retalhuleu	123 262	39,75	54,11	3,54	2,61
San Marcos	183 991	62,28	23,84	6,12	7,76
Huehuetenango	292 836	42,53	14,10	34,57	8,80
Quiché	304 276	33,66	15,42	45,50	5,42
Baja Verapaz	154 076	40,98	23,99	29,00	6,04
Alta Verapaz	502 610	52,30	17,54	24,69	5,47
Petén	1 307 142	35,52	52,80	11,06	0,61
Izabal	356 330	18,06	74,57	2,89	4,48
Zacapa	159 846	63,04	29,88	4,83	2,26
Chiquimula	203 593	42,75	40,71	9,31	7,22
Jalapa	160 107	39,01	30,44	27,97	2,58
Jutiapa	284 342	50,62	42,36	4,62	2,40
Kraj	5 470 173	45,61	34,41	15,99	3,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Encuesta Nacional Agropecuaria... 2007*.

dukcję. Wśród producentów rolnych przeważają osoby prywatne – w całej Republice stanowią oni 99,5% wszystkich producentów. W 4 departamentach jest to jedyna forma własności ziemi (Totonicapán, Quiché, Baja Verapaz i Chiquimula), najmniejszy zaś odsetek prywatnych producentów zanotowano w departamencie Sacatepéquez – 82,3% (*Encuesta Nacional... 2007*). Wśród prywatnych producentów przeważają mężczyźni – 82,5%. Najwięcej kobiet-producentów zanotowano w departamentach Retalhuleu i Zacapa. Ponad 70% producentów rolnych w Gwatemali to Indianie (w znakomitej większości Majowie). Najmniejszy ich odsetek występuje w departamencie Santa Rosa (poniżej 1%), Zacapa (3,7%) i Jutiapa (6,5%; *Encuesta Nacional... 2007*), zaś w departamentach Totonicapán, Sololá i Alta Verapaz Indianie stanowią ponad 90% wszystkich producentów.

Produkcja roślinna

W Gwatemali do najważniejszych upraw należą: kukurydza (biała i żółta), ziemniaki, fasola oraz warzywa (m.in. brokuły, bób i sałata). Bardzo ważnym produktem eksportowym jest kawa i trzcina cukrowa (FAOSTAT 2006). Ważną rolę wśród upraw odgrywają również owoce: m.in. banany (również ważny produkt eksportowy), awokado i mango. Spośród roślin oleistych największe znaczenie ma palma oleista (*Encuesta Nacional...* 2007).

Ryc. 3. Udział departamentów w produkcji kukurydzy

Fig. 3. The departmental participation in maize production

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Encuesta Nacional ... 2007*.

Podstawową rolę w rolnictwie Gwatemali odgrywa uprawa kukurydzy, która w tym kraju stanowi istotny produkt żywnościowy (w przeciwieństwie do np. USA, gdzie przeznaczana jest głównie na paszę). Uprawa białej kukurydzy zajmuje w Gwatemali powierzchnię prawie 700 tys. ha. W 2007 r. produkcja kukurydzy wyniosła prawie 1,3 mln ton, a średnie plony dla całego kraju to 19 q/ha. Na ryc. 3 przedstawiono udział poszczególnych departamentów w produkcji tego zboża. Powyżej 10% produkcji kukurydzy zanotowano w departamentach Jutiapa, Alta Verapaz oraz Petén, natomiast najmniejsze znaczenie pod tym względem ma departament Sacatepéquez, w którym produkcja tego zboża nie przekroczyła 1% całości produkcji w Gwatemali.

Najważniejszym rolniczym produktem eksportowym Gwatemali jest kawa. W 2007 r. jej produkcja wyniosła 1,6 mln ton. W statystykach gwatemalskich przedstawiane dane dotyczą *café cereza* – czyli zebranych owoców, natomiast na eksport

wysyłane są ziarna już przetworzone (w mniejszym lub większym stopniu), których waga jest prawie 6 razy mniejsza. Zatem produkcja kawy w Gwatemali w przeliczeniu na ziarna eksportowe w 2007 r. wyniosła 281 tys. ton. Plony kawy *cereza* określane są na poziomie 42 q/ha, a kawy eksportowej 7,7 q/ha. Ryc. 4 przedstawia, jaki odsetek produkcji kawy pochodzi z poszczególnych departamentów kraju. W 3 departamentach – Petén, Izabal i Zacapa – uprawa kawy nie jest prowadzona ze względu na niekorzystne warunki środowiskowe. Największe znaczenie w produkcji ziarna kawowego odgrywają 2 departamenty: Huehuetenango i Chimaltenango, z których pochodzi odpowiednio po 20 i 15% całości produkcji.

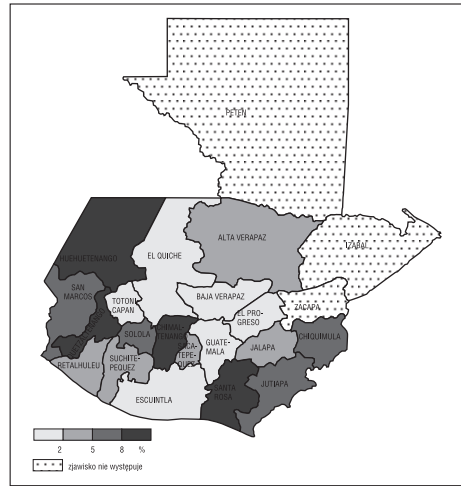
Bardzo ważnym produktem eksportowym Gwatemali jest cukier pochodzący z trzciny cukrowej. Gwatemala pod względem wielkości produkcji znajduje się na 3 miejscu w Ameryce Łacińskiej i 6 miejscu na świecie (Krznaric 2005). Trzcina cukrowa uprawiana jest co prawda w połowie departamentów, lecz największe znaczenie pod tym względem odgrywa położony na południu departament Escuintla, z którego pochodzi ponad 70% całości produkowanej trzciny. W 3 innych departamentach, położonych również na południu, wartość produkcji przekracza 2% wielkości całej gwatemalskiej uprawy (Suchitepéquez, Santa Rosa i Jutiapa), zaś z pozostałych departamentów pochodzi śladowa część produkcji. Zbiory trzciny cukrowej w Gwatemali w 2007 r. wyniosły 23,2 mln ton, a plony – 940 q/ha.

Duże znaczenie dla eksportu, a więc również dla całej gospodarki Gwatemali, ma produkcja bananów. Zbiory tych owoców w 2007 r. wyniosły 1,5 mln ton. Banany uprawiane są głównie w południowo-zachodniej części kraju – departamenty San Marcos, Escuintla i Quetzaltenango w sumie dają 70% całej produkcji bananów w Gwatemali.

Coraz większego znaczenia w strukturze eksportu, a więc i produkcji rolnej w Gwatemali nabierają towary NTAE (*Non-traditional agricultural exports* – nietradycyjne rolne towary eksportowe). Należą do nich takie towary jak m.in.: groszek, brokuły, miniaturowe warzywa oraz mango (Krznaric 2005). Uprawa tych produktów jest dla rolników korzystniejsza pod względem ekonomicznym oraz zapewnia większą stabilizację, chociaż nie pozwala na kontynuację tradycyjnego zajęcia Indian (głównie Majów), jakim jest uprawa *milpa* (kukurydza i fasola). Dlatego też wielu z nich, pomimo perspektywy wyższych dochodów, kontynuuje tradycyjną formę upraw, ponieważ tego typu rolnictwo jest ważną częścią identyfikacji kulturowej (Hamilton, Fischer 2005).

Produkcja zwierzęca

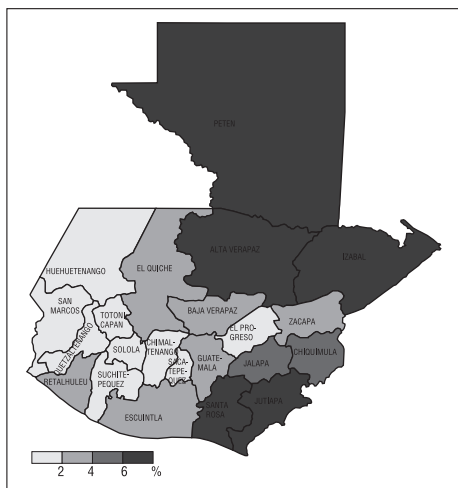
Pogłowie bydła w Gwatemali w 2007 r. wyniosło 3,3 mln sztuk. Ponad połowa produkcji bydła pochodzi z hodowli w 3 północnych departamentach: Petén, Izabal i Alta Verapaz (31%, 11% i 10%). Pozostałe departamenty odgrywają znacznie mniejsze znaczenie

Ryc. 4. Udział departamentów w produkcji kawy

Fig. 4. The departmental participation in coffee production

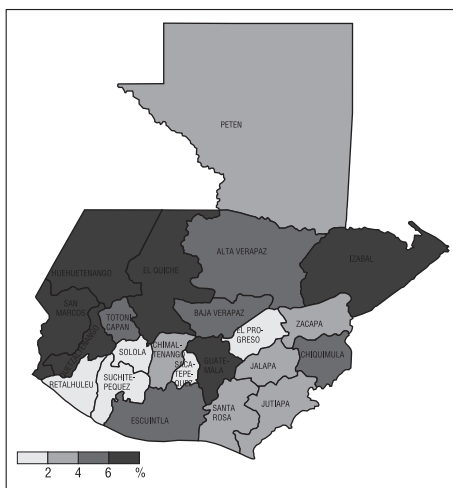
Źródło: opracowanie własne na podstawie *Encuesta Nacional... 2007*.

Ryc. 5. Udział departamentów w pogłowie bydła

Fig. 5. The departmental participation in cattle production

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Encuesta Nacional...* 2007.

Ryc. 6. Udział departamentów w pogłowie trzody chlewnej

Fig. 6. The departmental participation in pigs production

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Encuesta Nacional...* 2007.

pod tym względem, a w 5 zanotowano udział nieprzekraczający 1% całości (w Totonicapán, Sacatepéquez, Sololá, Chimaltenango i El Progreso; ryc. 5).

Bardziej równomiernie w kraju rozkłada się hodowla trzody chlewnej. Maksymalne wartości udziału w jej produkcji notowane są w departamentach Quetzaltenango (10,5%), Guatemala (9,4%) i Izabal (8,7% produkcji krajowej), natomiast najmniejszy odsetek zanotowano w departamencie Sacatepéquez (poniżej 1%; ryc. 6). Całość pogłowia trzody chlewnej w Gwatemali w 2007 r. wyniosła 1,5 mln sztuk.

Poza bydłem i trzodą chlewną w Gwatemali hoduje się również owce. Ich pogłowie wynosi 430 tys. sztuk (2007 r.), a chów odbywa się przede wszystkim w 2 departamentach położonych na południowym-zachodzie: San Marcos i Quetzaltenango. Bardzo popularny w Gwatemali produkt żywnościowy, jakim jest drób, liczony był w 2007 r. na 31,5 mln sztuk. W tej hodowli przoduje stołeczny departament Guatemala.

Podsumowanie

Rolnictwo stanowi podstawę rozwoju gospodarczego Gwatemali. Produkcja opiera się przede wszystkim na uprawie kukurydzy, kawy, trzciny cukrowej oraz bananów. Problemem dla rozwoju tej gałęzi produkcji jest ciągły niedostatek ziemi uprawnej dla

Indian, którzy stanowią większość wśród producentów rolnych w kraju. Szansą poprawy ich sytuacji ekonomicznej (poza kontynuacją reform) jest wprowadzanie nowych upraw (groszku, brokułów, różnych gatunków sałaty, miniaturowych warzyw itp.), które mogą być uprawiane na niewielkim obszarze. Jednak wiąże się to z koniecznością odejścia od tradycyjnego rolnictwa Majów, a więc z zerwaniem kulturowej ciągłości. Wyjściem z sytuacji może być zachowanie *milpa* w części uprawianego obszaru, a na pozostałym terenie prowadzenie produkcji bardziej dochodowych roślin (Hamilton, Fisher 2005).

Literatura

- IV Censo Nacional Agropecuario*, 2003, Instituto Nacional de Estadística, Guatemala.
- Ameryka Północna*, 1996, A. Jelonek i M. Soja (red.), Encyklopedia Geograficzna Świata, 4, Wyd. Opress, Kraków.
- Ameryka Północna*, 1998, R. Mydel i J. Groch (red.), Przeglądowy Atlas Świata, Wyd. Fogra, Kraków.
- Ameryka Północna i Środkowa*, 2005, Z. Długosz (red.), Encyklopedia Geograficzno-Turystyczna, 3, Wyd. SMS, Bochnia-Kraków.
- Blouet, Blouet, 1997, *Latin America and the Caribbean. A Systematic and Regional Survey*. John Wiley & Sons, Inc., New York-Chichester-Brisbane-Toronto-Singapore-Wenheim.
- Bonasewicz A., Skoczek, 1985, *Rolnictwo*, Geografia Regionalna Ameryki Łacińskiej, PWN, Warszawa.
- Clawson D.L., 2000, *Latin America and the Caribbean. Lands and People*. 2nd ed. McGraw Hill Higher Education.
- Encuesta Nacional Agropecuaria, Resultados*, 2007, Instituto Nacional de Estadística, Guatemala, www.ine.gob.gt.
- Food and Agriculture Indicators, Country: Guatemala*, 2006, FAOSTAT, http://www.fao.org/es/ess/compendium_2006/sources.asp.
- Guatemala: Market Profile for Emergency Food Security Assessments*, 2005, World Food Programme, Emergency Needs Assessment Branch.
- Hamilton S., Fischer E.F., 2005, *Maya Farmers and Export Agriculture in Highland Guatemala: Implications for Development and Labor Relations*, Latin American Perspectives; 32; 33-58.
- Krzynaric R., 2005, *The Limits on Pro-Poor Agricultural Trade in Guatemala: Land, Labour and Political Power*, Human Development Report, Occasional Paper, Human Development Report Office, New York.
- Perfil Ambiental de Guatemala, Informe sobre el estado del ambiente y bases para su evaluación sistemática*, 2004, Facultad de Ciencias Ambientales y Agrícolas, Instituto de Agricultura, Recursos Naturales y Ambiente, Guatemala.
- Viscidi L., 2004, *A History of Land in Guatemala: Conflict and Hope for Reform*, Americas Program, Interhemispheric Resource Center, www.americaspolicy.org.

Anna Winiarczyk-Rażniak

Agriculture in Guatemala

Summary

Sixty percent of the country consists of farmland. The southern part of the country possesses the highest percentage of agricultural land while the northern part the lowest percentage (Fig. 1). A unique characteristic of Guatemalan agriculture is its high level of land ownership concentration. About 2% of the population owns about 70% of the farmland. About 42% of the labor force is employed in the agricultural, forestry, hunting, and fishing sectors. This statistic exhibits a high level of spatial variability (Fig. 2). The most important crops in Guatemala are the following: corn (white and yellow, Fig. 3), potatoes, beans, and vegetables such as broccoli, broad beans, and lettuce. Coffee is a key export product (Fig. 4) as is sugar cane (FAOSTAT 2006). Fruit is another important crop in Guatemala: bananas (also a key export product), avocados, and mangoes. The most important oil-bearing plant cultivated in the country is the oil palm (*Encuesta Nacional... 2007*). The main two problems with agriculture in Guatemala are its focus on the traditional production of corn and beans (done mainly by the Mayas) and the huge disproportions in terms of land ownership. A solution to these problems is supposed to be the conversion of farmland to the production of more non-traditional crops (snow peas, broccoli, miniature vegetables, and mangoes) which are more profitable and require less land (Krzniak 2005).